

Súd: Okresný súd Ružomberok
Spisová značka: 2C/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5921202017
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Klukoš
ECLI: ECLI:SK:OSRK:2022:5921202017.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Ružomberok sudcom JUDr. Branislavom Klukošom v spore žalobcov v 1. rade: Mgr. H. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. I. XXX, štátna občianka Slovenskej republiky, žalobkyne v 2. rade: X. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. I. XXX, štátna občianka Slovenskej republiky, žalobkyne v 3. rade: O. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. I. XXX, štátna občianka Slovenskej republiky, všetci právne zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. Brož, s.r.o. so sídlom A. Bernoláka 1417/6, Ružomberok, IČO: 52 959 601, proti žalovanému v 1. rade: Slovenská republika - Okresný úrad Ružomberok, so sídlom Dončova 11, Ružomberok, IČO: 00 151 866 a žalovanému v 2. rade: Slovenská republika - Ministerstvo životného prostredia SR, so sídlom Námestie Ľudovíta Štúra 1, Bratislava, IČO: 42 181 810, o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobkyňi v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobkyňi v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobkyňi v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

Súd žalobu žalobkýň v 1 až 3. rade voči žalovanému v 1. rade v celom rozsahu zamieťa.

Súd žalovanému v 1. rade voči žalobkyňiam v 1.až 3. rade nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

Súd priznáva žalobkyňiam v 1., 2. a 3. rade voči žalovanému v 2. rade podľa pomeru ich úspechu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku osobitným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručенou tunajšiemu súdu dňa 07.12.2021 si žalobkyne v 1., 2. a 3. rade uplatnili prostredníctvom svojho právneho zástupcu voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobkyňa v 1. rade vo výške 30.000 eur a žalobkyne v 2. a 3. rade vo výške 15.000 eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku ako aj nárok na náhradu trov konania.

2. Žalobkyne žalobu po skutkovej stránke odôvodnili tým, že dňa 13.06.2021 došlo v katastri obce Liptovská Lúžna k usmrteniu p. J. T., nar.: XX.XX.XXXX, naposledy bytom I. I. č. XXX. Zomrelý bol manželom žalobkyne v I. rade a otcom žalobkyne v II. a III. rade. Na základe výsledkov šetrenia uvedenej udalosti bolo zistené, že k usmrteniu p. J. T. došlo následkom stretu so zvierateľom a to s medveďom

hnedým. Rozhodnutím Okresného úradu Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie č.s.: OU-RK-OSZP-2021/005612-006/OI z 09.09.2021 bola priznaná náhrada škody poškodenej Mgr. H. T. z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú medveďom hnedým vo výške 22 758,24€. Žalobcovia písomnou výzvou zo dňa 21.10.2021, ktorá bola žalovaným doručená dňa 21.10.2021, vyzvali žalovaných cestou svojho právneho zástupcu na úhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 60 000,00€. Žalovaný v I. rade písomným podaním zo dňa 25.10.2021 uviedol, že žiadosti žalobcov nemôže vyhovieť. Žalovaný v II. rade do dňa podania žaloby na výzvu žalobcov nereagoval. Úmrtím J. T. došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v I., II. a III. rade. Nebohý J. T., ako otec a manžel žalobcov, bol každodennou súčasťou života žalobcov, pričom spolu so žalobcami vytváral šťastnú a fungujúcu rodinu. Rodina často spolu trávila čas na rôznych výletoch, dovolenkách či rodinných oslavách. Úmrtím J. T. došlo značnou intenzitou k zásahu do súkromia žalobcov vzhľadom na existenciu väzieb medzi žalobcami a zomrelým J. T.. Takéto protiprávne konanie predstavuje neoprávnený zásah do práva žalobcov na rodinný život a súkromie. Rodine sa zo dňa na deň úplne zmenil život. Žalobkyňa v I. rade následkom prežitej traumy nedokáže spať, často sa budí. Stále myslí na zomrelého manžela a nedokáže sa so smrťou manžela vyrovnáť. Žalobkyne v II. rade a III. rade ako milované dcéry prežívajú stratu otca veľmi nepriaznivo, nakoľko stratou otca značne utrpeli, čo poznačilo ich vnútorné prežívanie ako aj každodenný život. Žalobkyne ďalej poukázali na relevantné ustanovenia platnej právnej úpravy. Podľa ich názoru je daná zodpovednosť štátu za vznik škody v majetkovej sfére poškodených spôsobenej zákonom stanoveným živočíchom - medveďom hnedým. Uvedená skutočnosť vyplýva aj z rozhodnutia Okresného úradu Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie č.s.: OU-RK-OSZP-2021/005612-006/OI z 09.09.2021, ktorým bola priznaná náhrada škody žalobkyňi v I. rade. Žalobcovia sú toho názoru, že na strane štátu - Slovenskej republiky je daná i zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcov, nakoľko dotknutý zásah bol spôsobený živočíchom, pričom za spôsobenie škody daným živočíchom zodpovedá štát (Slovenská republika) zo zákona. Vzhľadom na skutočnosť, že osobitný právny predpis (zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) samostatne nerieši zodpovednosť štátu za zásah do osobnostných práv žalobcov, je podľa názoru žalobcov daná aplikácia všeobecného právneho predpisu v oblasti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorým je Občiansky zákonník. Pasívna legitímácia žalovaného v I. rade je podľa názoru žalobcov daná ako zodpovednosť štátu (Slovenskej republiky) v mene ktorého konal Okresný úrad Ružomberok pri prerokovaní a následnom priznaní nároku na náhradu škody spôsobenej medveďom hnedým. Pasívna legitímácia žalovaného v II. rade je podľa názoru žalobcov daná ako zodpovednosť štátu (Slovenskej republiky), v mene ktorého koná Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia v zmysle § 16 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy a zároveň ako orgánu konajúcemu v mene štátu v zmysle § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Žalobcovia zastali názor, že pri posudzovaní zodpovednosti štátu za zásah do osobnostných práv žalobcov spôsobených dotknutým živočíchom za stavu, kedy nie je preukázané porušenie právnej povinnosti zo strany štátu, je nutné analogicky aplikovať právny názor a s ním spojenú súdnu prax, ktorá v prípadoch vzniku nemajetkovej ujmy na strane poškodených pri dopravných nehodách prenáša zodpovednosť za zásah do osobnostných práv aj na prevádzateľa motorového vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka bez nutnosti existencie protiprávneho konania na strane prevádzateľa motorového vozidla. Žalobcovia v I. až III. rade mali za preukázané, že právo na ochranu súkromia fyzickej osoby zahŕňa v sebe i právo fyzickej osoby vytvoriť si a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo umožnené rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby je i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny. Právo na ochranu súkromia žalobcov bolo porušené protiprávnym zásahom značnej intenzity. Vzniknutá trauma je prakticky neodstrániteľná z ich citového života, ktorý nikdy nebude ako predtým a vždy bude ovplyvnený touto udalosťou. Domáhať sa upustenia od neoprávnených zásahov či odstránenia následkov je vylúčené, nakoľko ide o zásah jednorazový, ktorý neumožňuje obnovenie pôvodného stavu. Žiadna forma ospravedlnenia alebo morálneho odškodnenia nepostačuje na to, aby bola vyvážená vzniknutá nemajetková ujma. Ospravedlnenie je v tomto prípade neadekvátna náhrada tejto značne intenzívnej ujmy, nakoľko smrťou manžela a otca žalobcov stratili žalobcovia možnosť udržiavať s nebohým akékoľvek ďalšie vzťahy a sú o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov ochudobnení. Žalobcovia sa domáhajú náhrady citovej ujmy spôsobenej im nezvratnou deštrukciou interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života jednotlivca protiprávnym usmrtením blízkej osoby, a to vo forme primeraného zadosťučinenia v peniazoch podľa ustanovenia o ochrane osobnosti, ktoré chráni i súkromie jednotlivca. Žalobcovia s

poukazom na vyššie uvedené skutočnosti žiadali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30 000,- eur pre manželku nebohého (žalobkyňa v I. rade) a 15 000,- eur pre každú z dcér nebohého (žalobkyňa v II. a III. rade).

3. Žalovaný v 1. rade vo svojom vyjadrení k podanej žalobe uviedol, že uplatnený nárok žalobkyň v celom rozsahu neuznáva z nasledovných dôvodov. Okresný úrad Ružomberok nemá právnu subjektivitu. Okresný úrad je v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov miestny orgán štátnej správy. Okresný úrad je preddavková organizácia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a zároveň v zmysle § 4 ods. 6 štátnu správu, ktorú vykonávajú okresné úrady riadia a kontrolujú ústredné orgány štátnej správy, do ktorých pôsobnosti patria príslušné úseky štátnej správy. V prípade Okresného úradu Ružomberok, odboru starostlivosti o životné prostredie je takýmto orgánom vo veci náhrady škody spôsobenej chráneným živočíchom - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Vznik zodpovednosti za škodu predpokladá porušenia právnej povinnosti zo strany subjektu, ktorý za škodu zodpovedá a príčinnej súvislosti medzi konkrétnym porušením právnej povinnosti a vznikom škody. V zákone č. 543/2003 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v jeho ustanovení §-u 97 je jednoznačne určená zodpovednosť štátu, v prípadoch adhézneho konania o náhrady škôd spôsobených živočíchmi. Štát zodpovedá za škodu spôsobenú „určenými živočíchmi“, ktorých zoznam je taxatívne vymedzený vykonávacou Vyhláškou Ministerstva životného prostredia č. 170/2021 Z. z. Medzi takými „určenými živočíchmi“ je taxatívne vymenovaný aj medveď hnedý (*Ursus arctos*). Zastal názor, že Okresný úrad Ružomberok nie je vo veci žaloby o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný. Okresný úrad Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov prijal dňa 21.06.2021 oznámenie o vzniku škody a žiadosť pozostalej osoby (Mgr. H. T., I. I. č.XXX) o náhradu škody na živote fyzickej osoby spôsobenú medveďom hnedým. Fyzická osoba (J. T.) zomrela 13.6.2021 na následky poranení spôsobených po útoku medveďa hnedého. Okresný úrad Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie požiadal Ministerstvo životného prostredia, sekciu ochrany prírody, biodiverzity a krajiny SR Bratislava o usmernenie, resp. výklad ustanovenia § 99 ods.1 písm. a) zákona o ochrane prírody v súvislosti s riešením náhrady škody spôsobenej medveďom hnedým na živote fyzickej osoby, ku ktorej došlo 13.6.2021 v k. ú. I. I., v lokalite Banskô, keď medveď hnedý usmrtil jednu fyzickú osobu (muža vo veku 57 rokov), pričom pozostalými po usmrtenom mužovi sú manželka a dve deti. V nadväznosti na uvedenú žiadosť vydalo Ministerstvo životného prostredia, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny SR Bratislava odpoveď v zmysle ktorej podľa § 99 ods.1 písm. a) zákona o ochrane prírody sa v tomto prípade, keď sa jedná o manželku a dve deti (ročníky narodenia 1991, 1997), vyplatí odškodnenie len manželke zosnulého vo výške dvadsaťnásobku priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom SR. Ostatní pozostalí nie sú podľa zákona o ochrane prírody dotknutí na odškodnenie, nakoľko sa v prípade dvoch detí zosnulého nejedná o maloleté dieťa, voči ktorému mal usmrtený vyživovaciu povinnosť podľa uvedeného zákona. Podľa § 101, ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa náhrada škody zaplatí v zvlášť zložitých prípadoch najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, keď bola tomuto orgánu žiadosť poškodeného o poskytnutie náhrady doručená. Orgán ochrany prírody rozhodnutím č. OU-RK-OSZP-2021/005612-006/OI z 9.9.2021 Mgr. H. T.ovej, bytom I. I. č.XXX, potvrdil nárok na náhradu škody na živote fyzickej osoby spôsobenej medveďom hnedým vo výške 22.758,24 eur. Právoplatné rozhodnutie (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 16.9.2021) aj s platobným príkazom bolo zaslané Ministerstvu vnútra SR, Centru podpory Žilina, oddeleniu účtovníctva 27.9.2021.

4. Žalovaný v 2. rade vo svojom vyjadrení k podanej žalobe uviedol, že považuje v prvom rade nárok žalobkyň v celej veci za nedôvodný, a to s poukazom na nasledovné. Právna úprava zodpovednosti štátu za náhradu škody spôsobenej chráneným živočíchom je obsiahnutá v ust. § 97 - 102 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Ministerstvo vo vzťahu k pasívnej vecnej legitimácii, na ktorú poukazuje žalobkyňa v čl. IV svojej žaloby poukazuje na skutočnosť, že orgánom, ktorý žiadateľke priznal nárok na náhradu škody na živote podľa ust. § 97 a § 68 písm. p) zákona č. 543/2002 Z. z. a nasl. je Okresný úrad Ružomberok. Ministerstvo nie je príslušné rozhodovať o náhrade škody na živote a zdraví a rovnako nie je príslušné rozhodovať o nároku na úhradu nemajetkovej ujmy, a preto nemá pasívnu vecnú legitimáciu v tomto súdnom konaní. Ministerstvo ďalej poukazuje na skutočnosť, že pasívnu vecnú legitimáciu ministerstva v tomto súdnom konaní nie je možné odvodiť od ustanovenia § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003

Z. z.“), nakoľko nejde o žalobu podanú v režime tohto zákona - predmetom nie je náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobkyňou nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom, ale náhrada škody v súvislosti s udalosťou, ktorá má charakter vis maior. Žalobkyňa v žalobe poukazuje na predpis, ktorý by v tomto prípade prekročoval rozsah zodpovednosti štátu stanovený v § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo nesprávnym úradným postupom. Aj napriek vyššie uvedenému ministerstvo poukazuje na to, že v zmysle ust. § 16 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Žalobkyňa odôvodňuje svoju žiadosť ust. § 11 až § 16 Občianskeho zákonníka. Hoci niet pochýb o tom, že príčinou úmrtia nebohého J. T. bol medveď hnedý, štát nezodpovedá v zmysle uvedeného ustanovenia za spôsobenú škodu, nakoľko ju nespôsobil sám svojím konaním, resp. nekonaním a rovnako nezodpovedá ani za konanie chráneného živočicha, ktorého vôľu nevie nijakým spôsobom ovplyvniť. Ministerstvo malo za to, že v tomto prípade ide o škodu, ktorá je spôsobená skutočnosťou, ktorá má charakter vis maior, a preto za ňu nemôže štát zodpovedať v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o nároku na náhradu škody. Štát zodpovedá za škodu spôsobenú vybranými chránenými živočíchmi, ktorých ochrana je zabezpečená prostredníctvom zákona o ochrane prírody, avšak iba v rozsahu a spôsobom, ktorý je upravený týmto osobitným predpisom v ust. § 97 - 102 zákona o ochrane prírody. Ministerstvo nesúhlasilo s názorom žalobkyne vyjadreným v čl. IV ods. 2 žaloby, že osobitný predpis (zákon č. 543/2002 Z. z.) samostatne nerieši zodpovednosť štátu za zásah do osobitných práv žalobkyne. Zákon č. 543/2002 Z. z. takúto úpravu obsahuje v ust. § 97 - 102, ktoré upravujú okrem iného aj zásah do nemajetkovej ujmy (škoda na živote), ktorá žalobkyňi vznikla, pričom tento nárok bol predmetom správneho konania a žalobkyňi bola priznaná nemajetková ujma v sume 22 754, 24 Eur. Ministerstvo poukázalo na skutočnosť, že ust. § 97 zákona o ochrane prírody limituje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú určeným živočíchom na podmienky a rozsah, ktorý stanovuje tento zákon, resp. jeho vykonávací predpis. Zákon č. 543/2002 Z. z. nie je možné aplikovať na priznanie nemajetkovej ujmy podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko zákon č. 543/2002 Z. z. stanovuje rozsah zodpovednosti štátu a právny titul iba v intenciách zákona č. 543/2002 Z. z. a nie v rozsahu ustanovení Občianskeho zákonníka. Nárok uplatnený podľa § 11 - 13 Občianskeho zákonníka je právom na náhradu nemajetkovej ujmy. Nárok uplatnený podľa § 97 zákona o ochrane prírody je však rovnako právom na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú v tomto prípade zákonodarca označil ako „škodu na živote“. Právna úprava platná v Slovenskej republike nerobí rozdiel medzi materiálnou a nemateriálnou škodou, t. j. nemajetkovou ujmom, pričom v tomto duchu ani zákon č. 543/2002 Z. z. explicitne neupravuje pojem nemajetková ujma, ale táto je upravená v ust. § 99 ods. 1 ako jednorazové odškodnenie pri škode na živote. Uvedené potvrdzuje napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 695/2017 zo dňa 05.12.2018, v zmysle ktorého: „Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo, a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie § 444 Občianskeho zákonníka, z obsahu ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného, a to v rozpore so záverom najvyššieho súdu, potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú.“

5. Ustanovenie § 99 zákona o ochrane prírody rozlišuje medzi majetkovou a nemajetkovou ujmom, pričom v zmysle ust. § 99 ods. 3 zákona o ochrane prírody sa pri majetkovej ujme (škoda na majetku) uhrádza skutočná škoda. Pri nemajetkovej ujme v zmysle § 99 ods. 1 a 2 zákona o ochrane prírody uhrádza škoda na živote a škoda na zdraví. Žalobkyňa v 1. rade si teda už uplatnila svoj nárok

na poskytnutie nemajetkovej ujmy, a to prostredníctvom inštitútu zakotveného v ust. § 99 ods. 1 zákona o ochrane prírody. Z uvedeného dôvodu si žalobkyňa nemôže uplatniť tento nárok opätovne aj prostredníctvom ust. § 11 - 13 Občianskeho zákonníka. Nakoľko bola žalobkyňa v 1. rade vyplatená suma vo výške 22 754, 24 eur podľa ust. § 97 zákona o ochrane prírody, ministerstvo považovalo nárok žalobkyne v 1. rade za uspokojený a ďalšie nároky zo strany žalobkyne v 1. rade za nedôvodné. Žalobkyne v 2. a 3. rade neboli oprávnené na uplatnenie nemajetkovej ujmy podľa § 97 a nasl. zákona o ochrane prírody. Štát zodpovedá iba za nemajetkovú ujmu v zmysle zákona o ochrane prírody, t.j. iba voči manželovi, nepľnoletým deťom alebo rodičom nepľnoletých detí. Ministerstvo má preto za to, že v prípade žalobkyne v 2. a 3. rade nie sú splnené zákonné podmienky na uplatnenie si nároku na nemajetkovú ujmu ani podľa zákona o ochrane prírody, nakoľko žalobkyne v 2. a 3. rade nie sú osobami vymedzenými v ust. § 99 ods. 1 zákona o ochrane prírody, voči ktorým má štát povinnosť uhrádzať nemajetkovú ujmu (škodu na živote) a súčasne nie je daná zodpovednosť štátu uhrádzať nemajetkovú ujmu na základe ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko tento stanovuje zodpovednosť za škodu spôsobenú neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti voči tomu, kto ju spôsobí, pričom v tomto prípade škodu nespôsobil štát a štát za takúto škodu v zmysle Občianskeho zákonníka nenesie osobitnú zodpovednosť. Aj napriek vyššie uvedeným dôvodom, pre ktoré mal žalovaný za to, že nárok žalobcov je v celom rozsahu nedôvodný, sa žalovaný vyjadril aj k výške uplatneného nároku, ktorú považuje za neodôvodnenú. Vo vzťahu k uplatnenej výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaný uviedol, že výšku peňažného zadosťučinenia určuje súd. Avšak zo strany súdu pri určení výšky uplatnenej náhrady nemôže ísť o svojvoľu. Súd by mal pri rozhodovaní o tomto nároku a jeho výške prihliadať zo zákona na dve hľadiská, a to na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Žalovaný v 2. rade vo vzťahu k neodôvodnenosti výšky škody uviedol, že žalobca sa v žalobe obmedzil iba na tvrdenie o deštrukcii rodinnej väzby a o problémoch so spánkom žalobkyne v 1. rade, ktorá sa so smrťou manžela nedokáže vyrovnáť. Žalobkyňa ďalej v tejto súvislosti nepredložila žiadne ďalšie tvrdenia, ani dôkazy, ktoré by preukazovali ujmu, ktorá by bola zhoršením, resp. sťažiením života žalobkyň, hoc ju táto procesná povinnosť zaťažuje. Žalovaný považuje dôkazy predložené žalobcom v tejto súvislosti za nedostatočné a iba v rovine tvrdení. Na základe súčasnej rozhodovacej praxe súdov má žalovaný za to, že pri priznaní uplatneného nároku a určení jeho výšky je potrebné skúmať: intenzitu vzťahu žalobkyň v 1. až 3. rade so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie, či mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby. Pri určení výšky peňažnej náhrady musí byť splnená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú ujmu. Zároveň však súd musí prihliadať i na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi kritériami priznania spravodlivého zadosťučinenia je:

a) primeranosť, ktorá je rozhodujúcim faktorom priznania odškodnenia k tomu, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie a

b) proporcionalita, t. j. výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ ide o jednotlivé kritéria, ktoré v zmysle vyššie uvedeného treba zohľadniť pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy, dôkazy a argumenty, preukazujúce vzájomné vzťahy medzi žalobkyňou a zosnulým má povinnosť preukázať žalobkyňa, pričom práve tieto otázky by mali byť (okrem iného) predmetom dokazovania k výške náhrady nemajetkovej ujmy, keďže v tejto časti dôkazné bremeno zaťažuje žalobkyňu. Žalovaný poukázal tiež na skutočnosť, že žalobkyne v 2. a 3. rade požadujú náhradu v rovnakej výške, pričom žalovaný má za to, že vzhľadom na rozdielny vek a predpoklad odlišných rodinných pomerov žalobkyň k zosnulému (žalobkyňa v 2. rade má iné priezvisko, na základe čoho žalovaný predpokladá iný charakter jej rodinného stavu), a teda aj prirodzene rozdielnu intenzitu a povahu ich vzťahov so zosnulým (ktorá by mala taktiež byť predmetom dokazovania v takýchto prípadoch), nemožno bez ďalšieho posudzovať vzniknutú ujmu ako rovnako závažnú, čo by mal súd reflektovať vo svojom rozsudku. Žalovaný ďalej poukázal na rôznu rozhodovaciu prax súdov v obdobných prípadoch, napr. na rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12C/67/2017 zo dňa 16.10.2019, v zmysle ktorého príbuzenský vzťah žalobcov automaticky nezakladá právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Rovnako v bode 32 uvedeného rozsudku súd poukázal na skutočnosť, že si všetci žalobcovia v konaní uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakej výške, nediferencovane, akoby ich prežívanie smrti zosnulého a intenzita ich vzťahov boli úplne zhodné. Súd v uvedenom rozsudku zároveň konštatoval, že žalobcovia v 1. a 2. rade nepreukázali žiadnym spôsobom, že im vznikla nemajetková ujma. Žalobcovia rovnako nepreukázali, že by na nich smrť zomrelého zanechala následky fatálneho charakteru, spočívajúce napríklad v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení jeho zdravotného stavu, v preukázaní negatívnej duševnej traumy a podobne. Žalobkyňa v

žalobe neuviedla skutočnosti, na základe ktorých požaduje práve žalobou uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy. Žalovaný si však vo vzťahu k uplatnenej výške náhrady nemajetkovej ujmy dovoľuje poukázať na rozsudky súdov a na výšku priznaného zadosťučinenia za stratu blízkeho človeka, ktorý napr. zomrel v mladšom veku, poprípade išlo o blízku osobu, na ktorú boli pozostalí príbuzní odkázaní vo všetkých oblastiach života. Zo súdnej praxe poukázal žalovaný v 2. rade príkladom na rozhodnutie Okresného súdu Trnava zo dňa 24.11.2015, sp. zn. 8C/21/2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trnava zo dňa 28.11.2016, sp. zn. 23Co/337/2016 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.02.2018 - smrť manžela/otca pri dopravnej nehode - 1x 10.000,- Eur (manželka), 2x 7.500,- Eur (plnoletí synovia nežijúci v spoločnej domácnosti), rozhodnutie Okresného súdu Trnava zo dňa 15.12.2015, sp. zn. 8C/55/2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trnava zo dňa 07.08.2017, sp. zn. 23Co/156/2016 - smrť manželky/matky pri dopravnej nehode - 1x 10.000 (manžel), 1x8.000 (plnoletá dcéra žijúca v spoločnej domácnosti), 1x 7.500 (plnoletá dcéra nežijúca v spoločnej domácnosti), rozhodnutie Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 22.04.2016, sp.zn.16C/627/2015 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trnava zo dňa 12.04.2017, sp. zn. 25Co/214/2016 - smrť manžela/otca -1x 12.500 (manželka), 1x9.000 (plnoletý syn žijúci v spoločnej domácnosti), 1x5.000 (plnoletý syn žijúci v spoločnej domácnosti), 1x4.000 (plnoletý syn nežijúci v spoločnej domácnosti), rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III zo dňa 15.04.2015 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Bratislava zo dňa 26.10.2017, sp. zn. 9Co/341/2015 - smrť manželky/otca - 1x 15.000 (manžel), 1x7.500 (plnoletý syn nežijúci v spoločnej domácnosti), rozhodnutie Okresného súdu Martin zo dňa 22.10.2018, sp. zn. 10C/12/2017 - smrť manželky/matky - 1x15.000 (manželovi), 2x10.000 (plnoletým deťom nežijúcim v spoločnej domácnosti) a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kontrová c/a Slovenská republika, kde súd priznal p. Kontrovej - matke peňažnú náhradu vo výške 25.000,-Eur, keď p. Kontrová prišla o svoje dve maloleté deti vo veku 1 a 5 rokov po tom ako ich otec násilne usmrtil a následne spáchal samovraždu. V uvedenom prípade išlo o absolútnu deštrukciu rodinného života, emocionálnych vzťahov a šokujúcu mieru sprievodných okolností. Z toho dôvodu je toto rozhodnutie významné pre porovnanie pri akomkoľvek priznaní nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa sa v žalobe domáha náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezvratnou deštrukciou interpersonálnych väzieb, je preto úlohou žalobkyne v tomto súdnom konaní preukázať, že tento nárok nebol zo strany štátu uspokojený rozhodnutím Okresného úradu Ružomberok, ktorý rozhodol o vyplatení jednorazového odškodnenia manželke nebohého, že za takúto škodu zodpovedá štát, že došlo k nemajetkovej ujme v takom rozsahu, že odôvodňuje priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 60 000 Eur (plus 22 754, 24 eur, ktoré už žalobkyni boli zaplatené) a za týmto účelom predložiť v súdnom konaní relevantné dôkazy. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný zastal názor, že žaloba je v celom rozsahu nedôvodná, a preto žalovaný navrhol, aby Okresný súd Ružomberok žalobu v celom rozsahu zamietol a žalobcom nepriznal nárok na náhradu trov konania.

6. Žalobkyne v 1. - 3. rade vo svojej replike k vyjadreniu žalovaných uviedli, že v plnom rozsahu zotrávajú na podanej žalobe, ako aj na všetkých skutkových a právnych okolnostiach uvedených v žalobe zo dňa 07.12.2021. Strana žalobcov je toho názoru, že v konaní je nutné dôsledne rozlišovať medzi nárokom poškodených na náhradu škody a právami žalobcov na ochranu osobnosti a na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv žalobcov. Žalobcovia majú za to, že štát v mene ktorého konajú konkrétne orgány, zodpovedá za škodu spôsobenú medvedom hneďm nepochybne vyplýva z ustanovenia § 97 ods.1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Skutočnosť, že v danom prípade došlo ku škode na živote a zdraví manžela a otca žalobcov p. J. T., pričom za uvedenú škodu zodpovedá štát, nie je podľa názoru žalobcov v konaní sporná. Rovnako tak nie je v konaní sporná ani skutočnosť, že štát, prostredníctvom žalovaného v 1. rade, uhradil žalobkyni v 1. rade škodu vo výške 22 758,24,- eur, a to na základe rozhodnutia žalovaného v 1. rade číslo OU-RK-OSZP-2021/005612-006/OI z 9.9.2021. V konaní je podľa názoru žalobcov sporné, či štát zodpovedá aj za zásah do osobnostných práv žalobcov, najmä do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.. V prvom rade podľa názoru žalobcov je nevyhnutné zdôrazniť terminologický rozdiel medzi právom na náhradu škody v zmysle ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej z titulu zásahu do osobnostných práv v zmysle ustanovenia § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka. Platný Občiansky zákonník a rovnako aj súčasná civilistická právna teória striktné od seba rozlišuje právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu škody v zmysle ustanovenia § 415 až § 450 Občianskeho zákonníka. Uvedené rozlíšenie vychádza jednak zo samotnej štruktúry

civilného kódexu, keď právo na ochranu osobnosti je vymedzené v prvej časti Občianskeho zákonníka, nakoľko je úzko späté s nositeľom tohto práva - fyzickou osobou. Na druhej strane právo na náhradu škody je upravené v samostatnej šiestej časti kódexu, v ktorej je ucelene rozpracovaná problematika jednotlivých druhov občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ako aj rozsah jej náhrady. Odlišnosť uvedených dvoch inštitútov potvrdzuje aj samotné znenie ustanovenia § 16 Občianskeho zákonníka v ktorom sa uvádza, že ak niekto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí inému škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovenia tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Uvedeným ustanovením zákon pripúšťa kumuláciu nároku na nemajetkovú ujmu a nároku na náhradu škody, čím zdôrazňuje ich vzájomnú odlišnosť. Právna teória uvedené ustanovenie vykladá tak, že pokiaľ by v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostného práva došlo ku škode, uplatnenie ďalšieho druhu občianskoprávnej zodpovednosti - zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka - je viazané na existenciu zavinenia subjektu zásahu. Ďalším dôvodom, prečo právna teória striktno odlišuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody je ich pojmová a obsahová odlišnosť. Osobnostné práva predstavujú absolútne subjektívne práva, ktoré prináležia výlučne fyzickým osobám. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Hlavným účelom ochrany týchto práv je všestranný rozvoj a uplatnenie osobnosti človeka. Osobnostné právo možno charakterizovať jeho výlučnosťou, všeobecnosťou, nepremičateľnosťou a neprekludovateľnosťou. Na rozdiel od osobnostných práv, právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe. Toto právo nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. Nemá rýdzo osobnostnú, ale majetkovú povahu, a preto sa premlčuje. Inštitút práva na náhradu škody plní reparačnú a preventívnu funkciu. Súčasná právna teória (zhodne s právnu praxou) označuje neoprávnený zásah do zdravia fyzickej osoby v rámci ochrany osobnosti pojmom „nemajetková ujma“. Pod uvedeným pojmom však nemožno rozumieť škodu na zdraví, ktorá je pojmovo samostatná a systematicky aj legislatívno technicky odlišne upravená. Nemajetková ujma vzniká v dôsledku porušenia právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére fyzickej osoby. Obsah nemajetkovej ujmy nie je právnym poriadkom exaktne vymedzený, z povahy tohto práva však vyplýva, že tento obsah musí byť iný než majetkový. Zatiaľ čo zodpovednosť za škodu je založená na princípe prezumovaného zavinenia a subjektívnej zodpovednosti, v prípade nemajetkovej ujmy sa jedná výlučne o objektívnu zodpovednosť. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania. Predpokladom priznania náhrady škody je preukázanie naplnenia všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou, a zavinenia. Výška resp. rozsah náhrady majetkovej škody a škody na zdraví je kvantifikovaný v ustanoveniach § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj v nadväzujúcich právnych predpisoch. Z uvedených dôvodov zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nie je zhodná so zodpovednosťou za ujmu majetkovú, ktorá sa delí na skutočnú škodu a ušlý zisk. V nadväznosti na uvedené preto nie je možné stotožniť právo na náhradu škody na zdraví a právo na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do osobnostnej sféry dotýkajúcej sa zdravia či súkromia, alebo rodinných citových vzťahov fyzickej osoby. K otázke rozdielnosti charakteru nároku na náhradu škody a nároku na náhradu nemateriálnej ujmy sa vyjadril aj Ústavný súd SR v rozhodnutí I. ÚS 85/04, kde ústavný súd uviedol, že súčasné legislatívne poňatie škody ako materiálnej ujmy nevylučuje, aby sa jednotliviec domáhal náhrady za nemateriálnu ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv cestou ochrany osobnosti podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Z hľadiska súčasnej legislatívnej úpravy však ide o iný nárok, ako je náhrada škody. Pokiaľ žalovaný v 2. rade poukazoval na pojmovú zhodnosť nároku na náhradu škody a nároku na úhradu nemajetkovej ujmy, tak žalobcovia s uvedeným názorom nesúhlasia a považujú ho za vecne nesprávny. Uvedený právny názor (citovaný aj v rozhodnutí Ústavného súdu II ÚS 659/2017 zo dňa 05.12.2018) sa týka výlučne právneho vzťahu krytia nemajetkovej ujmy prostredníctvom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako nákladov spojených s usmrtením pri dopravnej nehode v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobcovia ďalej uviedli, že plnenie poskytnuté žalobkyni v prvom rade na základe rozhodnutia žalovaného v prvom rade číslo OU-RK-OSZP-2021/005612-006/OI z 9.9.2021 je výlučne plnením nároku na náhradu škody spôsobenej žalobkyni v prvom rade a nezahŕňa v sebe nárok na náhradu ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv žalobcov. K úmrtiu p. J. T. dňa 13.06.2021 došlo následkom stretnutia s medveďom hnedým. Ustanovenie § 97 ods.1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú dotknutým živočíchom. Uvedená zodpovednosť štátu za škodu je objektívna a štát sa jej nemôže nijakým spôsobom zbaviť. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších

predpisov, ako lex specialis v oblasti ochrany prírody a krajiny, neupravuje osobitným spôsobom otázku zásahu do osobnostných práv dotknutých subjektov spôsobených chráneným živočíchom, je podľa názoru žalobcov nutné v otázke rozhodovania o nároku na nemateriálnu ujmu aplikovať lex generalis, ktorým je zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Strana žalobcov sa domnieva, že vzhľadom na existenciu objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú dotknutým živočíchom (medveďom hnedým) je daná aj zodpovednosť štátu za ujmu spôsobenú medveďom hnedým zásahom do osobnostných práv. Na základe uvedeného žalobcovia zastali názor, že v konaní je daná zodpovednosť štátu za zásah do osobnostných práv žalobcov, najmä do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby. Žalobcovia v tejto súvislosti poukázali na absenciu podrobnejšej právnej teórie i súdnej praxe v otázke zodpovednosti štátu za zásah do osobnostných práv spôsobených chráneným živočíchom. Z uvedeného dôvodu žalobcovia analogicky upriamili pozornosť na právnu prax i ustálenú judikatúru v otázke vzniku a úhrady nemajetkovej ujmy na strane poškodených pri dopravných nehodách. Právna prax aj ustálená judikatúra súdov v takýchto prípadoch prenáša bez ďalšieho zodpovednosť za zásah do osobnostných práv aj na prevádzateľa motorového vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka bez nutnosti existencie protiprávneho zásahu do osobnostných práv zo strany prevádzateľa motorového vozidla. V uvedenom kontexte strana žalobcov dala do pozornosti súdu rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 228/2012 v rámci ktorého Najvyšší súd SR uviedol, že tak, ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe. Zo skutkových okolností uvádzaných stranou žalobcov je zrejme preukázané, že bolo porušené právo na ochranu súkromia žalobcov a to protiprávnym zásahom značnej intenzity. Zásah do práv žalobcov, najmä do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby a s ním spojeným právom fyzickej osoby vytvoriť si a udržiavať vzťahy s inými osobami a tak naplňovať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život je tak zásadný, že neumožňuje obnovenie pôvodného stavu. Žiadna forma odškodnenia nepostačuje na to, aby bola vyvážená spôsobená ujma. Žalobcovia s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti mali za to, že v konaní je nutné porovnať kvalitu osobnostných práv žalobcov pred a po vzniku udalosti zo dňa 13.06.2021, pri ktorej došlo k úmrtiu otca resp. manžela žalobcov a následne finančnou kompenzáciou zmierniť ujmu, ktorú žalobcovia utrpeli stratou blízkej osoby v osobnostných právach. Strana žalobcov opakovane zdôraznila, že následok citovej ujmy spôsobenej žalobcom pretrhnutím vzájomných rodinných väzieb medzi zomrelým J. T. a žalobcami je nezvratný, nenapraviteľný a vzniknutá trauma je neodstrániteľná z citového života žalobcov. V otázke rozsahu a výšky ujmy náhrady dali do pozornosti súdu právny názor uvedený v rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co 330/2012 v zmysle ktorého je nevyhnutné zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochranu osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože v rozsahu vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá. Je možné za ňu „len poskytnúť zadosťučinenie“ (satisfakciu). Žalobcovia zastali názor, že súd pri svojom rozhodovaní by mal zohľadniť aj skutočnosť, že k úmrtiu p. J. T., t.j. k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo divo žijúcim zákonom chráneným živočíchom. Žalobcovia sa domnievajú, že súčasné procesy regulácie populácie medveďa hnedého na Slovensku nie sú dostatočne a správne nastavené. Pri absencii dostatočnej regulácie populácie uvedeného živočícha zo strany štátu (Slovenskej republiky) je možné dôvodne očakávať ďalšie útoky tohto zvieratá na človeka. Skutočnosť, že súd je povinný pri svojom rozhodovaní skúmať nie len okolnosti rozsahu a intenzity zásahu do osobnostných práv žalobcov vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 M Cdo 13/2010 v rámci ktorého Najvyšší súd SR uviedol, že samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Strana žalobcov zdôraznila skutočnosť, že vyplatená náhrada škody žalobkyňi v prvom rade zo strane žalovaného v prvom rade vo výške 22 758,24,- eur je podľa názoru žalobcov vzhľadom na následok stretu človeka s chráneným živočíchom (smrť manžela a otca žalobcov) neprimerane nízka. Taktiež je nutné zdôrazniť, že žalobkyňa v druhom rade a žalobkyňa v treťom rade na základe dikcie ustanovenia § 99 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov nemá nárok na žiadne plnenie z titulu náhrady škody, čo vzhľadom na vyššie uvedený následok považovali za neprijateľné a neprimerane prísne. Na základe vyššie uvedeného žalobcovia navrhli, aby súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. Žalovaný v 2. rade vo svojej duplike k replike žalobkyň uviedol, že súhlasí so zadefinovaním nesporných a sporných skutočností tak, ako ich zadefinovala žalobkyňa vo vyjadrení žalobkyne k vyjadreniu žalovaného zo dňa 11.02.2022 na strane jedna. Ministerstvo rovnako ako žalobkyňa považuje za spornú skutočnosť, že štát v zastúpení ministerstvom zodpovedá za nemajetkovú ujmu podľa ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, nakoľko podľa názoru žalovaného štát za túto nemajetkovú ujmu nezodpovedá. Žalobkyňa vo svojej replike uvádza, že právna teória od seba rozlišuje právo na nemajetkovú ujmu a právo na náhradu škody, pričom poukazuje na ustanovenia Občianskeho zákonníka. Žalovaný vo vzťahu k vyššie uvedenej námietke uvádza, že kumulácia nemajetkovej ujmy a nároku na náhradu škody je možná v prípade, ak došlo ku škode majetkovej povahy a nemajetkovej povahy súčasne. V prípade smrti však nie je kompenzovaný nárok majetkového charakteru, ale ide o kompenzáciu, ktorá má charakter nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa vo svojej žalobe vyčíslila výšku nemajetkovej ujmy. Žalovaný mal za to, že nie je možné vyčísliť škodu na ľudskom živote, ani stanoviť cenu ľudského života. Smrť jednotlivca je podľa názoru žalovaného možné iba finančne kompenzovať rodine zosnulého vo forme finančnej náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých. Žalobkyňa ďalej poukázala na skutočnosť, že zodpovednosť za škodu je viazaná na existenciu zavinenia subjektu zásahu. Uvedená skutočnosť v tom prípade potvrdzuje názor žalovaného, že škoda na živote, ktorú vyplatil okresný úrad, má charakter nemajetkovej ujmy a nie škody, pretože v tomto prípade neexistuje zavinenie subjektu zásahu. V tomto prípade existuje iba zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov stanovená povinnosť štátu prevziať zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla spôsobom, ktorý má charakter vis maior a nahradiť tak nemajetkovú ujmu (škodu na živote), voči tým pozostalým, ktorým zákon o ochrane prírody takéto právo priznáva. Žalobkyňa poukazuje na rozdielnosť nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody aj tým, že uvádza, že právo na náhradu škody patrí nielen fyzickej ale aj právnickej osobe. V tejto súvislosti ministerstvo poukázalo na skutočnosť, že nárok na úhradu nemajetkovej ujmy (škody na živote v tomto prípade) patrí v tomto prejednávanom prípade výlučne fyzickým osobám - pozostalým, ktorí utrpeli stratou blízkej osoby ujmu. Žalobkyňa ďalej poukázala na odlišnosť pojmov nemajetková ujma a škoda na zdraví, pričom poukázala na skutočnosť, že zodpovednosť za škodu je založená na subjektívnej zodpovednosti, pričom predpokladom priznania náhrady škody je preukázanie naplnenia všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávneho konania, vzniku škody, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou a zavinenia. Žalovaný vo vzťahu k vyššie uvedenej námietke poukázal na skutočnosť, že v tejto prejednáwanej veci nie sú naplnené predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, nakoľko nedošlo k protiprávnemu konaniu a neexistuje príčinná súvislosť medzi konaním resp. nekonaním a vznikom škody. Ministerstvo má za to, že konanie určeného živočícha (v tomto prípade medveďa hnedého) nie je možné považovať za protiprávne. V prípade, ak je smrť človeka spôsobená určeným živočíchom, ide o právnu skutočnosť, nie o protiprávne konanie, pričom táto právna skutočnosť má za následok vznik práv na strane poškodeného (vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má charakter škody na živote) a povinnosť na strane štátu túto ujmu kompenzovať finančným plnením. Ministerstvo má za to, že štát v zastúpení Okresným úradom Ružomberok (ďalej aj ako „okresný úrad“) túto ujmu voči žalobkyne v plnej miere uhradil. Žalovaný ďalej poukazuje na skutočnosť, že existuje rozdiel medzi škodou na zdraví a škodou na živote. Škoda na zdraví vzniká tomu, kto bol poškodený na zdraví, avšak pri smrti človeka nie je možné plniť zomrelému, a preto prichádza do úvahy iba kompenzácia nemajetkovej ujmy pozostalých. Uvedená skutočnosť podľa žalovaného rovnako podporuje tvrdenie o tom, že škoda na živote vyplatená podľa zákona o ochrane prírody predstavuje nemajetkovú ujmu. Žalobkyňa ďalej poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 85/04, v zmysle ktorého uplatnenie škody ako materiálnej ujmy nevylučuje uplatnenie nemateriálnej ujmy. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že škoda na živote v zmysle ust. § 97 a 99 zákona o ochrane prírody nepredstavuje škodu ako materiálnu ujmu, ale škodu ako nemajetkovú ujmu. Žalobkyne nesúhlasili s názorom žalovaného vyjadreným v bode 15 vyjadrenia žalovaného zo dňa 31.01.2022, v ktorom poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 695/2017 zo dňa 05.12.2018, v zmysle ktorého pojem škoda v zmysle ust. § 442 - 444 OZ zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú ujmu, pričom svoj nesúhlas odôvodnil tým, že uvedený rozsudok sa týka výlučne právneho vzťahu krytia nemajetkovej ujmy prostredníctvom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako nákladov spojených s úmrtím pri dopravnej nehode. Žalovaný považoval vyššie uvedenú námietku žalobkyne za neodôvodnenú a vecne nesprávnu, nakoľko mal za to, že škoda podľa ustanovení Občianskeho zákonníka by sa mala vykladať rovnakým spôsobom pri smrti spôsobenej medveďom hnedým alebo pri smrti spôsobenej dopravnou nehodou. Súčasne platí, že vzťah medzi Občianskym zákonníkom a predpismi v oblasti práva poisťovníctva má obdobný charakter ako vzťah medzi Občianskym zákonníkom a zákonom o

ochrane prírody. Situácia pri zodpovednosti za škodu pri dopravnej nehode je obdobná situácii pri škode spôsobenej určeným živočíchom - zodpovedá za ňu subjekt, ktorý ju nespôsobil (poisťovňa/ štát), avšak na rozdiel od autonehody, kedy dochádza spravidla aj k materiálnej škode, pri usmrtení človeka určeným živočíchom dochádza iba k nemateriálnej škode - nemajetkovej ujme. Vo vzťahu k výške uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy žalovaný uviedol, že preukázanie odôvodnenosti výšky tejto škody je na strane žalobkyne, ktorú zaťažuje povinnosť dôkazného bremena za účelom preukázania tohto nároku a jeho výšky predložiť dôkazy preukazujúce jej tvrdenia. Vo vzťahu k námietke žalobkyne, ktorá sa týka nedostatočnej regulácie populácie medveďov ministerstvo uviedol, že možnosť regulácie vyplýva z práva Európskej únie a predovšetkým judikatúrna činnosť správnych súdov, ako aj Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky posledných rokov spôsobila, že v súčasnosti nie je v súlade s úniovým právom povolená regulácia (t.j. regulačný odstrel) medveďov. Ministerstvo teda nemôže regulovať početnosť druhu medveďa hnedého, môže iba vylúčiť z populácie medveďa, ktorý stratil plachosť a približuje sa k ľudským sídlam, čo však nebol tento prípad. Ministerstvo nijakým spôsobom nezodpovedá za početnosť stavu populácie medveďa hnedého, nakoľko jeho povinnosťou v zmysle príslušných smerníc na ochranu biotopov zabezpečovať ochranu každého jedinca medveďa hnedého, ktorý nespĺňa podmienku na jeho vylúčenie z populácie. Vo vzťahu k nároku žalobkyň v 2. a 3. rade žalovaný uviedol, že ich nárok považuje za neoprávnený, nakoľko ministerstvo zodpovedá za škodu na živote iba v rozsahu a spôsobom stanovenom zákonom o ochrane prírody. Zodpovednosť za škodu spôsobenú na živote podľa zákona o ochrane prírody mu vyplýva iba vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade. Žalobkyne v 2. a 3. rade sa nemôžu dovolávať zodpovednosti za škodu spôsobenú určeným živočíchom podľa zákona o ochrane prírody, nakoľko im takéto právo z ust. § 99 zákona o ochrane prírody nevyplýva a súčasne sa môžu nároku na uplatnenie nemajetkovej ujmy domáhať iba voči tomu, kto takýto zásah spôsobil, alebo voči tomu, kto zaň zodpovedá. Žalovaný v 1. a v 2. rade však takýmito subjektami nie sú. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaný zastal názor, že žaloba žalobkyň je v celom rozsahu nedôvodná, a preto žalovaný navrhol, aby Okresný súd Ružomberok žalobu v celom rozsahu zamietol a žalobcom nepriznal nárok na náhradu trov konania.

8. Na pojednávaní konanom dňa 27.04.2022 právny zástupca žalobkyň v plnom rozsahu zotrval na podanej žalobe zdôraznil, že žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade ako orgány konajúce v mene štátu zodpovedajú za zásah do osobnostných práv a slobôd žalobkyň v 1.-3. rade aj keď právna úprava v tejto oblasti chýba, resp. judikatúra súdov v podstate neexistuje, analogickým výkladom v zmysle Občianskeho zákonníka možno dospieť k záveru, že sa jedná o zodpovednosť práve žalovaných v 1. a 2. rade za zásah do osobnostných práv žalobkyň v 1.-3. rade. K prenosu zodpovednosti za zásah do práv a nemajetkovej ujmy poukázal na analógiu, ktorá existuje v prípade dopravných nehôd, ktorá oblasť je viac judikovaná, kde v podstate tá prevoditeľnosť práva, resp. prevoditeľnosť práv a povinností toho subjektu je pri dopravných nehodách analogická, pri prevádzkovateľovi motorového vozidla a takisto aj v tomto prípade aj keď priamo štát nespôsobil zásah, jeho orgány zodpovedajú za ten zásah, ktorý bol spôsobený chráneným živočíchom do práv a chránených záujmov žalobkyň v 1.-3. rade.

9. Štatutárny zástupca žalovaného v 1. rade zo trval v celom rozsahu na svojich písomných vyjadreniach k podanej žalobe, pričom zdôraznil, že žalovaný v 1. rade nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto konaní.

10. Poverený zamestnanec žalovaného v 2. rade takisto zotrval na písomných vyjadreniach žalovaného v 2. rade, ktoré podali k podanej žalobe.

11. Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že manželmi boli 31 rokov, pričom nie je krátko doba na to, čo spoločne v živote prežili, s manželom žili v manželstve usporiadaným životom, narodili sa im v manželstve dve dcéry, spoločne svojpomocne si prerobili dom a skrášľovali okolie okolo domu, no popritom nemysleli len na prácu, pracovať, ale venovať sa aj ich dvom deťom, spoločným aktivitám a tráviť s nimi každý voľný čas. Keď boli deti malé, tak to boli dovolenky pri vode, na kúpalisku, no postupne ako deti rástli a dospievali, začali prehodnocovať ich priority a zistili, že vlastne taký pokoj a relax nachádzajú viac v prírode, k tomu viedli aj svoje deti a spoločné chvíle teda strávili viac na horách, kde nachádzali pokoj a relax. Žili vlastne v dedine späť s prírodou a muž okolie v dedine poznal ako svoju dľaň. Postupne teda, ako deti rástli, vyrastali, dospievali začali mať svoje záujmy a oni mali na seba čoraz viac času, začali sa venovať jeden druhému, tvorili taký spoločný tandem, všade spolu chodili, všetko spolu robili, boli si oporou jeden druhému, dôverovali si, navzájom sa dopĺňali, tým však nechcela povedať, že už s deťmi netrúvali voľný čas, ale vždy si aspoň jeden víkend v mesiaci

zorganizovali tak, aby ho trávili ako celá rodina spoločne, či už išli na ten výlet do prírody alebo len tak popoludní si posedeli, podebatovali a pogrilovali, začali sa spolu stretávať čoraz viac a teraz už aj s vnúčatami, pretože staršia dcéra sa vydala a tieto vnúčatá boli vlastne pre manžela všetkým, venoval im veľa času a lásky. V posledných dvoch rokoch začal manžel mať zdravotné problémy, bol doma ešte viac a oni sa na seba ešte viac naviazali. Každý voľný deň začínali spoločnými raňajkami a v nedeľu nesmel chýbať spoločný obed, po ktorom mali spoločný program, aktivitu, no stalo sa aj, že si túto aktivitu aj každý rozdelili, mali svoj plán, ale vždy jeden o druhom vedeli, kde pôjdeme. Tak to bolo aj v osudnú nedeľu 13.06., ktorá ostane už navždy v jej pamäti. Mali plán spoločne ísť na bicykle po obede, nevedela z akého dôvodu muž naraz prehodnotil, že na bicykle nepôjdu, ale pôjdu spoločne do prírody, nakoľko sa starajú aj o imobilnú maminu, manžel jej veľmi s ňou pomáhal, tak sa jej zhoršil stav, tak skonštatovala teda, že ona s ním nepôjde, nech ide on sám, že bude radšej doma, ale samozrejme vedela, kde na tú prechádzku ide. Keďže dlho neprichádzal domov, začala mať takú zlú predtuchu a začala mu telefonovať, no manžel už telefón nebral, vedeli teda že je zle, zorganizovala príbuzných, už ho išli aj hľadať do prírody, ale keďže už bolo dosť večer, bola tma, tak s tým prestali a zorganizovali sa na druhý deň ráno, vedeli jeho bratia, kde má obľúbené miesta, chodničky tak išli na tie miesta a tam ho už našli, žiaľ bez známkov života. Jej muž bol obetavý starostlivý manžel, ktorý žil pre svoju rodinu, všetko pre rodinu obetoval, bol vždy každému nápomocný, keď to potreboval, a ona sa nedokáže teraz zmieriť s tým, že vlastne keď ich on najviac potreboval, potreboval ich pomoc, tak oni mu neboli nápomocní. Nedokáže sa s tým psychicky vyrovnáť, keď zaspáva, vedľa nej je prázdne miesto a má stále pred očami to, ako tam ležal celý doráňaný, akou musel strašnou smrťou zomierať, ako tam ležal bezmocný a oni neboli pri ňom, keď ich najviac potreboval. Odvtedy má zdravotné problémy, dovtedy bola zdravá, aktívna žena, rekreačne športovala, ale ako sa to manželovi stalo, ten nekonečný stres sa podpísal aj na jej zdraví, prenasleduje ju jeden zdravotný problém za druhým, má psychické problémy, je nesústredená, má problémy so spánkom. Mali veľa plánov, čo chceli s manželom uskutočniť, čo chceli urobiť, ako sa chceli venovať ich vnúčatám, kde ich chceli všade zobrať, ale všetko ostalo tak, ostalo po ňom tiché miesto, ktoré im už nič a nikto nenahradí. Jeho šikovné ruky im veľmi chýbajú v ich domácnosti a s tým sa nedokážu vyrovnáť. Stratila vlastne v jednej osobe manžela, starostlivého otca, starého otca, partáka, búľtavú vrbu, ktorý ju vždy vypočul, vedel ju povzbudiť a vždy všetko zakončil slovami „neboj sa, veď bude dobre“. Nedá sa to všetko tak opísať, čo s ním prežívala, aké chvíle prežili, majú to aj zdokumentované, fakt v poslednom období strávili strašne veľa času, boli na seba naviazaní, chodili po výletoch, na prechádzky, ešte dva týždne pred smrťou boli s vnúčatami na deň detí celá rodina v Minizoo v Liptovskom Mikuláši, to bolo také ich posledné spoločné stretnutie a ešte deň pred smrťou takisto celá rodina, ako keby to boli tušili si grilovali, spoločne sedeli, preberali čo urobili, čo ich čaká, čo chcú urobiť a o to viac to bolí, že to bolo bez jedinej rozlúčky, keď si vraveli, že sa majú radi, vždy sa jeden o druhého dokázali oprieť, ale ona sa s ním nerozlúčila, nemohla mu teda poďakovať za tú všetku starostlivosť a obetavosť, ktorou sa im venoval. Majú veľa zdokumentovaného, ona nie je zástancom mobilov, že všetko dokumentuje, fotí, ale manžel mal nespočetné množstvo fotografií, ktoré spolu strávili, žiaľ šelma ten telefón celý rozhrýzla, takže sa to nedalo ani z toho vytiahnuť použiť. Je to strašne ťažké, ale vždy jej bolo ľúto, keď sa niekomu niečo takéto stalo, ale ten kto toto neprežije, tak to isto neviete pochopiť a pokiaľ sa tu jedná o starostlivého manžela, dobrého otca. Majú aj fotografie, kde to majú zdokumentované, boli aj v zahraničí na dovolenke, kde ich poprevádzal všade, majú to pofotené, ale ostalo im už len prázdne miesto a žiadne peniaze im ho nenahradia isto, pretože bol neskutočný manžel, šikovný remeselník, vyhľadávaný remeselník a o to pre ňu je to ťažšie, že vlastne ten celý dom, ktorý si rekonštruovali on porobil, keď príde domov, do toho prázdneho domu z roboty, už ju nečaká káva, už nepreberú ako bolo v robote, už jej nezavolá či sa jej v robote darí a všade vidí tú jeho prácu. Okolo domu majú nespočetné množstvo okrasných drevín, ktorým sa s láskou venoval, to bol jeho relax proste s prírodou bol späť a príroda sa mu stala aj osudnou. Ani vo sne by jej fakt nenapadlo, že takou smrťou, že ho proste napadne medveď a odvtedy ako sa to stalo nedokáže ísť na tie miesta, vždy mali každý rok určité miesta, kde spolu chodili, tam si obnovili na to spomienky, pretože na to každé miesto mali určitú spomienku, kde sa spoznali, kde si dali prvý bozk a teraz tam nedokáže ísť, odvtedy ako sa to manželovi stalo ona u nich v prírode nebola. Má z toho psychickú traumu.

12. Žalobkyňa v 2. rade vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že ako mamina uviedla, na ocina majú veľmi pekné spomienky už od detstva, keďže spolu trávili dovolenky, často ich vodieval do prírody, naozaj ona pozná asi všetky chodníky vďaka nemu, všade ju vodil so sebou, aj keď vždy chodila od malička s takým rešpektom, ale keď išla s ním, tak sa cítila bezpečne, vždy ich ukludnil, neboj sa, vlastne že nič sa im nemôže stať, takže ako bola vydatá, dospelá, keď chodievali aj na huby a podobne, tak vždy chodievala len s ním, lebo pri ňom mala ten pocit bezpečia, takže ich viedol od malička k tej prírode a už

postupom času ako sa vydala tak takisto stále sa stretávali, dennodenne, buď ona išla k rodičom, ešte zo začiatku bývali teda u nich, takže im pomáhal s vnúčatami a vždy sa mohli na neho spoľahnúť aj počas školy, vždy napísal správu pred skúškou „drž sa, držím palce“, vždy bol prvý komu zavolala potom a vždy ich vlastne podporoval, takisto si pamätá keď robila vodičský, aký bol na ňu hrdý, lebo auto na ktorom trénovala sa pokazilo, takže skúšky robila na úplne inom aute, tak bol vtedy taký pyšný, že to zvládla, že to by ani on nedokázal ako skúsený vodič, to má taký pekný zážitok, že vtedy bol na ňu taký hrdý a vlastne teraz už postupom času ako sa vydala tak im veľmi pomáhal, nakoľko s manželom stavali dom, takže ako mamina spomínala, bol veľmi dobrý remeselník, všetko im vlastne čo sa týka vnútra porobil, takže doma vidí všade jeho robotu, už im začal sadiť stromky, skrášľovať im to tam, všetko nechali na neho, lebo mal taký cit pre to a vzťah dobrý k tomu, že sa na neho v tomto spoľahli, no a mal ešte vlastne veľa plánov, čo všetko spolu tam budú robiť, dorábať, ešte donedávna toto porobíme, tamto porobíme, takže je to také ťažké teraz, že proste nemajú sa na koho obrátiť, nemajú sa s kým poradiť, strašne im chýba, každý deň bol u nich ako sa odsťahovali, keďže bývajú len o pár domov pár ulíc vyššie, tak sa každý deň zastavil, proste pozrieť vnúčatá, už sa tešili kedy príde stajo, keďže ho tak volali a vždy aj, keď len na 5 minút cestou, vždy sa zastavil, takže fakt akože boli dennodennom kontakte a veľmi im pomáhal, vodil im deti do škôlky, zo škôlky, keď boli chorí ostal pri nich, čiže vždy v ňom mali takú oporu, vedeli sa na neho spoľahnúť, keď mu zavolali aj o polnoci tak vždy bol pri nich, keď si spomenie. Keď išiel na operáciu, ako mal tie zdravotné problémy, tak prežívali strašný strach, aby to zvládol, už vtedy to bolo také, akurát mala vtedy promócie a kvôli týmto ťažkostiam tam nebol, takže už vtedy sa jej tlačili slzy do očí a to bol vlastne len v nemocnici, takže teraz je to absolútne pre nich, proste človek každý večer zaspáva a má to pred očami, myslí na to, má akože dosť takú náročnú prácu, kde sa potrebuje sústrediť a prvé mesiace a celkovo mesiac bol veľmi ťažký, človek nemohol v noci spať, proste stále, aj teraz je rok od vtedy, ale stále na to myslí, proste je to doživotná trauma, premieta si ten posledný víkend ako mamina spomínala, boli spolu ešte ho ostrihala, ešte aj v nedeľu predtým ako odišiel, sa vracala z nákupu, ešte taký posledný moment má, že mu podávala nákup ani sa na neho nepozrela, len na ruky a stále to má pred očami, že sa nerozlúčili a stále rozmýšľa, čo sa tam dialo, ako sa to vôbec mohlo stať, že v dnešnej dobe takto prísť o život. Človek sa bojí ísť fakt do doliny, je to dosť zúfalá situácia.

13. Žalobkyňa v 3. rade vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že ako už mamina aj sestra povedali, tak na ocina sa mohli vždycky spoľahnúť, proste rodina pre neho znamenala všetko, ak nepomohol, tak neublížil a myslí, že to povie každý nielen oni ako rodina, majú spolu veľa zážitkov, ale jeden má tiež tak v pamäti, bola nedeľa v lete v júni, išli na bicykloch sa previesť po zväžnici, tiež u nich, narazili tam na medvedicu s mladými, bola k nim blízko, ona sa nedokázala proste ani pohnúť, už ich vtedy videla mŕtvych a proste ocino si zachoval chladnú hlavu a zdvihol bicykel nad seba, aby pôsobil väčším dojmom tak na chvíľu odišla, potom sa zase vrátila k nim postavila sa na zadné, začala proste vrieskať, zastrašovala ich, ale bolo len jedno šťastie, že tie mláďatá utekali na druhú stranu a nie smerom k nim lebo boli hneď pri nej, proste začala na nich štrk vyhadzovať labou, ale potom nejako utekala hore do doliny, tak sa spamätali a rýchlo išli domov, bola strašne vyklepaná ešte ocino jej vtedy povedal, že „J.“, že veď to je krásny zážitok, medvede len tak nestretneš, to bola na základnej škole asi siedmačka, keď sa to stalo, odvtedy mala neskutočný boj chodiť do lesa, proste na huby, keď chodili alebo len tak sa za dom prejsť, odvtedy v okolí Lúžnej proste nebola nikde, nedokázala to, ale ocino ju tak navádzal, že proste jeden takýto traumatický zážitok ju nemôže odradiť od toho čo má rada, tak potom asi pred 4 rokmi začala zas tak aktívne turistikovať, ale väčšinou v Tatrách a tak, lebo u nich sa už strašne bojí ísť do lesa, má potom ešte aj nejaké fotky, ktoré môže dať, tiež z túr alebo dovolení a vlastne aj keď chodila do školy alebo na brigádu do Nemecka, tak boli stále v kontakte, volal jej, posielali si SMS-ky, aj keď išli niekde na výlet, ona šla s kamarátmi, on išiel s maminou tak si vždy vymenili SMS-ky „uži si“, a proste teraz si číta len tie SMS-ky a fotky to je jediné čo im po ňom ostalo. Ale tým vlastne, že už toho medveďa stretli je to pre ňu o to horšie, že si vie predstaviť, ako tam na neho ten medveď vyletel a čo tam s ním robil. A najviac ju mrzí, že nebola pri ňom, aby ho ochránila, ako on ju vtedy. Vlastne aj tým, že stále býva v rodičovskom dome s maminou, bola na neho strašne naviazaná, má 24 rokov a on ju stále volal Drobko, podporoval ju, keď chodila do školy, ako sestra vravela, to hneď prvá SMS-ka on neho, že dneska nerobí a drží palce, aby to zvládli, ako sa mu to vlastne stalo nie je sústredená v robote, proste trasie sa, všetko jej padá z rúk, stále na to myslí, a o to horšie je to pre ňu vyrovnáť sa s tým, že musel zomrieť takouto smrťou.

14. Štatutárny zástupca žalovaného v 1. rade vo svojej výpovedi vyjadril úprimnú a hlbokú sústrasť na stratou, ktorú utrpeli žalobkyne, pričom zotrval na tom, že okresný úrad je v zmysle zákona o organizácii miestnej štátnej správy preddavková organizácia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky,

čiže nemá právnu subjektivitu a pokiaľ sa týka ich postupu vzhľadom na uplatnenie škody chráneným živočíchom, tak sa nechali aj metodicky usmerniť Ministerstvom životného prostredia a v tomto prípade postupovali tak v zmysle platných zákonov, ako aj v zmysle tohto usmernenia vo veci náhrady škody spôsobenej chráneným živočíchom konkrétne medveďom hnedým. Tým pádom považoval Okresný úrad Ružomberok za subjekt, ktorý nie je pasívne vecne legitimovaný na toto konanie, a preto sa nevyjadril ani k náhrade škody.

15. Poverený zamestnanec žalovaného v 2. rade sa rovnako pripojil k prednostovi okresného úradu a vyjadril úprimnú sústrasť nad stratou, ktorú nedokážu odčiniť žiadne peniaze. K veci uviedol, že žalovaný v 2. rade sa plne pridržiava všetkých písomných vyjadrení ako aj toho, čo bolo uvedené na pojednávaní, poukázali na znenie zákona o ochrane prírody a na rozsah tých práv a povinností, ktoré sú dané štátu vo vzťahu k poškodeným a pozostalým, poukázali na existenciu nedostatku právnej úpravy v tejto oblasti a na potreby v prípade, ak súd vidí pasívnu subjektivitu na dostatočné odôvodnenie rozsudku v tomto prípade, aby popri prípade predišli ďalšiemu súdnemu sporu.

16. Právny zástupca žalobkyní na záver uviedol, že v konaní bolo preukázané, že v konaní bola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná zodpovednosť minimálne žalovaného v 2. rade vo vzťahu k zásahu do osobnostných práv žalobkyní spôsobených chráneným živočíchom medveďom hnedým. Vo vzťahu k žalovanému v 1. rade vzhľadom aj na predchádzajúce prednesy mala strana žalobcov za to, že jeho pasívna legitimita je daná a v tomto smere poukázal aj na skutočnosti týkajúce sa absencie výkladov príslušných ustanovení a z uvedeného dôvodu nedošlo k späťvzatiu žaloby voči konkrétnemu účastníkovi z ich strany. Tak, ako bolo v konaní uvedené zo strany klientov, žiadne finančné plnenie nenahradí ujmu, ktorá bola spôsobená vo vnútornom prežívaní jeho klientov stratou otca a manžela. Vzhľadom na to, že jednak žalovaní v 1. ani 2. rade neuhradili nemajetkovú ujmu pred podaním žaloby, boli klientky nútené túto žalobu podať a domáhať sa primeraného zadosťučinenia za zásah do ich osobnostných práv najmä do práv na súkromie a práva na rodinný život, ktoré sú garantované Ústavou aj medzinárodnými zmluvami. Žalobcovia teda žiadajú súd, aby priznal žalobcom primerané finančné zadosťučinenie, za ktoré oni považujú to, ktoré je uvedené v podanej žalobe.

17. Štatutárny zástupca žalovaného v 1. rade na záver uviedol, že Okresný úrad Ružomberok a jeho odbor starostlivosti o životné prostredie môže konať len v zmysle zákona a na základe zákona a preto sa pridržiava svojich písomných stanovísk a zopakoval, že v danej veci nie je pasívne vecne legitimovaný na toto konanie.

18. Poverený zamestnanec žalovaného v 2. rade na záver uviedol, že sa takisto pridržiava písomných vyjadrení žalovaného v 2. rade k podanej žalobe, poukázal na znenie zákona o ochrane prírody a krajiny a na rozsah tých práv a povinností, ktoré sú dané štátom vo vzťahu k poškodeným a pozostalým, pričom poukázal na existenciu nedostatku právnej úpravy v tejto oblasti.

19. V rámci dokazovania sa súd ďalej oboznámil aj s obsahom listín založených v spise, pričom zistil a ustálil nasledovný skutkový a právny stav.

20. Dňa 13.06.2021 došlo v katastri obce I. I. k usmrteniu pána. J. T., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom I. I. č. XXX. Zomrelý bol manželom žalobkyne v 1. rade a otcom žalobkyní v 2. a 3. rade. Na základe výsledkov šetrenia uvedenej udalosti bolo zistené, že k usmrteniu J. T. došlo následkom stretu so zvieratom, a to s medveďom hnedým. Rozhodnutím Okresného úradu Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie č.j.: OU-RK-OSZP-2021/005612-006/OI z 09.09.2021 bola priznaná náhrada škody poškodenej Mgr. H. Tovej z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú medveďom hnedým vo výške 22 758,24.- eur. Žalobcovia písomnou výzvou zo dňa 21.10.2021, ktorá bola žalovaným doručená dňa 21.10.2021 vyzvali žalovaných cestou svojho právneho zástupcu na úhradu nemajetkovej ujmy v celkovej výške 60 000,- eur. Žalovaný v 1. rade písomným podaním zo dňa 25.10.2021 uviedol, že žiadosti žalobcov nemôže vyhovieť. Žalovaný v 2. rade do dňa podania žaloby na výzvu žalobcov nereagoval. Úmrtím J. T. došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyní. Nebohý J. T. ako manžel a otec žalobkyní bol každodennou súčasťou ich života pričom spolu vytvárali šťastnú a fungujúcu rodinu. Rodina často spolu trávila čas na rôznych výletoch, dovolenkách či rodinných oslavách. Úmrtím J. T. došlo značnou intenzitou k zásahu do súkromia žalobkyní vzhľadom na existenciu väzieb medzi žalobkyniami a zomrelým J. T.. Takéto protiprávne konanie predstavuje neoprávnený zásah do práva žalobcov na rodinný život a súkromie. Rodine sa zo dňa na deň úplne zmenil život. Žalobkyňa v 1. rade následkom

prežitej traumy nedokáže spať, často sa budí. Stále myslí na zomrelého manžela a nedokáže sa so smrťou manžela vyrovať, nesústredí sa na prácu. Žalobkyne v 2. a 3. rade ako milované dcéry prežívajú stratu otca veľmi ťažko. nepriaznivo, nakoľko stratou otca značne utrpeli, čo poznačilo ich vnútorné prežívanie ako aj každodenný život.

21. Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb. v znení neskorších predpisov), každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

22. Podľa článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

23. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

24. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

28. Podľa § 97 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z.z., o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, Štát zodpovedá za podmienok, v rozsahu a spôsobom ustanoveným týmto zákonom za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky živočíchmi, ktorých zoznam ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom (ďalej len „určený živočích“), na

a) živote a zdraví fyzickej osoby,

b) vybraných domestikovaných živočíchoch,

c) psoch používaných na stráženie vybraných domestikovaných živočíchov alebo používaných pri ich pasení (ďalej len „pastiersky pes“),

d) rybách chovaných v rybníkoch,118a) rybochovných zariadeniach alebo malých vodných nádržiach osobitne vhodných na chov rýb,118b) ak sú tieto chovnými rybárskymi revírmi118c) alebo ak sa v nich vykonáva hospodársky chov rýb na základe osvedčenia podľa osobitného predpisu,118d)

e) včelstvách a včelárskych zariadeniach,

f) nepozberaných poľných plodinách,

g) drevinách alebo lesných porastoch alebo

h) poľovnej raticovej zveri v oblastiach s celoročnou druhovou ochranou určených živočíchov.

29. Podľa § 99 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z.z., o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, pri škode na živote fyzickej osoby spôsobenej určeným živočíchom sa poskytne

a) jednorazové odškodnenie manželovi (druhovi) usmrteného a každému jeho maloletému dieťaťu, voči ktorému mal usmrtený vyživovaciu povinnosť, a to pozostalej maloletej osobe vo výške tridsaťnásobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikla škoda (ďalej len „priemerná mesačná mzda“) a ostatným pozostalým vo výške dvadsaťnásobku priemernej mesačnej mzdy; v prípade usmrtenia maloletého dieťa jednorazové odškodnenie patrí každému z rodičov a

b) náhrada primeraných nákladov spojených s pohrebom a náhrada účelne a preukázateľne vynaložených nákladov spojených s liečením poručeného v súvislosti so vznikom škody, ktorá sa nahrádza podľa tohto zákona fyzickej osobe, ktorá tieto náklady vynaložila; náhrada nákladov spojených s pohrebom sa zníži o príspevok na pohreb poskytovaný podľa osobitného predpisu.

30. Na základe vykonaného dokazovania, po vylúčení sporových strán a po oboznámení sa s listinnými dôkazmi mal súd za preukázané, že žaloba žalobkyň v 1. až 3. rade je vo vzťahu k žalovanému v 2. rade v celom rozsahu dôvodná, žalobu voči žalovanému v 1. rade súd vyhodnotil ako v celom rozsahu nedôvodnú.

31. Skôr ako súd pristúpil k samotnému priznaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyniam sa zaoberal otázkou zodpovedných subjektov pri náhrade nemajetkovej ujmy. Slovenský právny poriadok i v súčasnosti spočíva na relatívne úzkom ponímaní kompenzovateľnosti nemajetkovej ujmy v rámci náhradoškodových mechanizmov. V praxi sa často stretávame s neželateľným riešením suplovania potreby širšej koncepcie kompenzovateľnosti nemajetkovej ujmy cez inštitút ochrany osobnostných práv a predovšetkým § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý umožňuje poskytnutie finančného zadosťučinenia v prípade zásahu do osobnostného práva. Takýto postup je využívaný vzhľadom na absenciu výslovnej úpravy citovej ujmy blízkych osôb v rámci ustanovení o zodpovednosti za škodu aj vo vzťahu k právnemu základu kompenzácie takejto nemajetkovej ujmy. Koncepcným základom náhrady citovej ujmy sekundárnych obetí v slovenskom právnom poriadku nie je teda vzhľadom na úzky koncept normatívnej úpravy náhrady nemajetkovej ujmy štandardne riešenie jeho uplatňovania prostredníctvom inštitútu zodpovednosti za škodu, ale koncepcne je tento nárok vystavaný na neoprávnenom zásahu do osobnostných práv (konkrétne zásah do rodinného života, pretrhnutie rodinných a obdobných sociálnych vzťahov ako súčasť práva na súkromie). Odstavec 3 § 13 Občianskeho zákonníka bol ako novelizácia vložený medzi prostriedky nápravy neoprávneného zásahu do osobnostných práv novelou Občianskeho zákonníka v roku 1990. Išlo o nesystémový krok, ktorého dosah si zákonodarcia pravdepodobne neuvedomil. Kritika smeruje predovšetkým k nevyváženému postaveniu škodcu a osoby, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté, ak sa použije ako prostriedok nápravy finančné zadosťučinenie. Kým pri ostatných prostriedkoch nápravy (upustenie od zásahu, ospravedlnenie a podobne) k takejto nerovnováhe nedochádza, ak má škodca poskytnúť finančné zadosťučinenie (čo zasahuje jeho vlastnícke právo), chýba v rámci úpravy osobnostných práv zložených na princípe objektívnej zodpovednosti korektív deliktneho práva, ktorým je práve princíp zavinenia ako východiskové pravidlo zodpovednosti za škodu. Chýbajúci korektív zavinenia pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia tak vytvára situáciu „neproporcionálne slabšej ochrany vlastníckeho práva škodu v porovnaní s inštitútom náhrady škody pri porušení právnej povinnosti (§ 420 Občianskeho zákonníka) z dôvodu nemožnosti exkulpácie“.

32. V zmysle § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Koncepcia inštitútu ochrany osobnosti predstavuje právne záruky pre nerušenú realizáciu osobnosti fyzických osôb vo vzťahu k ostatným subjektom s rovným právnym postavením. Ochrana osobnosti zakladá právo, ktorého zmyslom je ochrana a rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej individuálnej integrity ako podmienky pre dôstojnú existenciu a celkovo slobodný rozvoj jednotlivca. Občiansky zákonník právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby upravuje ako jednotné právo, ktorého úlohou je v občianskoprávnej oblasti zabezpečiť rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranného slobodného rozvoja. Ochrana práva na súkromie zahŕňa širokú oblasť týkajúcu sa súkromného života ako aj intímnej sféry vnútorného myšlienkového či citového života človeka. Týka sa života v rodine, vzťahu k inej osobe, s ktorou je v úzkom citovom, priateľskom alebo úprimnom vzťahu. K zásahom do súkromia dochádza v dôsledku zásahu do cti a dôstojnosti.

33. Právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právnom na ochranu osobnosti upravenom v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka (uznesenie NS SR 4Cdo/168/2009). Osobitným zákonom upravujúcim zodpovednosť za škodu spôsobenú vybranými živočíchmi na živote a zdraví fyzickej osoby je zákon č. 543/2021 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý v ust. § 97 a nasl. upravuje zodpovednosť štátu za spôsobenú škodu. Stále však ide o nárok na náhradu škody, čo je samostatný právny prostriedok ochrany fyzickej osoby. Žalobkyne si však uplatňujú nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby a túto je možné si uplatniť len podľa ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu.

34. V zmysle ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky takýchto

zásahov, aby jej bolo dané aj primerané zadosťučinenie. V zmysle ods. 2 tohto ustanovenia pokiaľ by sa nezdalo dostačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Právny nárok v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je možné vnímať ako formu absolútnej satisfakcie oprávnených, ale skôr ako všeobecné gesto spravodlivosti, úcty k ľudskému životu a čiastočného zmiernenia nenapraviteľných nezvratiteľných a svojou intenzitou s akýmkoľvek výsledkom súdneho sporu neporovnateľných životných následkov žalobcov v emocionálnej oblasti. Smrť blízkej osoby (manžela, otca) preto vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, citovým, morálnym a kultúrnym väzbám predstavuje vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napredovanie osobnosti pozostávajúcej tak, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť, či vážnosť spoločnosti.

35. Pokiaľ sa týka vymedzenia okruhu zodpovedných subjektov, štandardným interpretačným pravidlom pri vymedzení okruhu osôb zodpovedných za zásah do osobnostných práv vo všeobecnosti je, že osobou povinnou upustiť od neoprávneného zásahu do práv a na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahu alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie je vždy tá osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných práv, t. j. je priamym pôvodcom alebo subjektom zásahu. Vzhľadom na rozhodovaciu prax súdov vo veciach náhrady citovej ujmy je zrejmé, že ako zodpovedné subjekty boli súdnymi rozhodnutiami zaviazané na náhradu citovej ujmy sekundárnych obetí nielen priami pôvodcovia zásahu, ale i iné subjekty, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín. Prvú skupinu tvoria subjekty, ktorým bola zodpovednosť priameho pôvodcu zásahu pričítaná na základe § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako princípálov, t. j. osobe, ktorá použila priameho pôvodcu zásahu (pomocníka) k tej svojej činnosti (najmä zdravotnícke zariadenie, prípadne zamestnávateľ v prípade dopravnej nehody zamestnanca, ktorú spôsobil pri činnosti zamestnávateľa). Druhú skupinu subjektov, ktorým súdy ukladajú povinnosť k náhrade citovej ujmy tvoria také subjekty, ktorým je pričítaná v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka alebo osobitnými právnymi predpismi, zodpovednosť za škodu, napríklad prevádzkovateľ dopravného prostriedku podľa § 427 Občianskeho zákonníka alebo správca cestnej komunikácie podľa cestného zákona, prevádzkovateľ lyžiarskeho strediska a podobne, vyvodzovanou vo vzťahu k primárne poškodenému. Pokiaľ sa týka druhej skupiny možnosť analogického použitia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v rámci interpretácie okruhu pasívne legitimovaných subjektov pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv vo všeobecnosti, je štandardne prijímaným záverom tak doktrínalne, ako aj judikatúrne a nespôsobuje výraznejšie interpretačné problémy v rámci neoprávnených zásahov do zložiek osobnosti, ako je česť, dôstojnosť a súkromie, realizované najmä v mediálnom priestore. Vymedzenie okruhu subjektov, ktorým z titulu zodpovednosti za zásah do osobnostného práva na rodinný život, možno uložiť povinnosť k náhrade citovej ujmy (predovšetkým limity tohto vymedzenia) je vo výraznej miere ovplyvnené povahou nároku, prostredníctvom ktorého dochádza k uplatneniu tohto práva sekundárnej obeť. Ak sa má svojou povahou deliktneoprávny nárok na poskytnutie finančného zadosťučinenia spravovať pravidlami práva na ochranu osobnosti, ktoré sú nastavené čo do aktivizácie prostriedkov ochrany prísnejšie (čo dáva zmysel napríklad v prípadoch uloženia povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do osobnostných práv), dochádza vzhľadom na reflexnú povahu citovej ujmy sekundárnej obeť naviazanej na deliktneoprávnu zodpovednosť škodu voči primárnej obeť zákonite k hodnotovým disproporciám. Nie je možné vypožičať si na jednej strane analogicky z deliktneho práva okruhu zodpovedných osôb, či už prostredníctvom ustanovení o pomocníkovi (§ 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka) alebo prostredníctvom skutkových podstát objektívnej zodpovednosti za škodu (napríklad § 427 a § 420a Občianskeho zákonníka), avšak na druhej strane prehliadať čo do výsledkov obsiahnutých riešení dopady reflexnej povahy nárokov sekundárnych obetí, rovnako ako hodnotové disproporcie vyplývajúce z uplatňovania tohto, svojou povahou deliktneoprávneho nároku cez ustanovenia o ochrane osobnostných práv. Vyrovnanie tejto disproporcie, rovnako ako zohľadnenie reflexnej povahy nárokov na náhradu citovej ujmy vyžaduje teda ako predpoklad vzniku nároku sekundárne poškodeného naplnenie rovnakých predpokladov skutkovej podstaty zodpovednosti za škodu, aké sa vyžadovali pre vznik jeho zodpovednosti voči primárnej obeť. Z dôvodu zachovania proporčionalnej miery ochrany záujmov zodpovednej osoby (škodcu) a záujmov sekundárnych obetí, rovnako ako v záujme rešpektovania hierarchie statkov, do ktorých bolo neoprávnené zasiahnuté, sa ako nevhodné javí aplikovať vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí predpoklady tradične vyžadované doktrínou pri uplatňovaní prostriedkov nápravy za zásah do osobnostných práv - t. j. neoprávnený zásah, ktorý je objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Naopak, v záujme odstránenia týchto hodnotových rozporov a s prihliadnutím na deliktneý charakter práva na náhradu nemajetkovej ujmy sekundárnej obeť sa ako nevyhnutný predpoklad pre priznanie práva na náhradu citovanej

ujmy sekundárnej obeti javí ustáliť splnenie predpokladov, príp. iných podmienok skutkovej podstaty zodpovednosti za škodu, aplikovanej vo vzťahu škodcu a primárne poškodeného. Reflexná povaha ujmy sekundárnej obete by tak mala byť reflektovaná aj vo vzťahu k vymedzeniu predpokladov vzniku práva na jej náhradu.

36. V danej veci teda súd dospel k záveru, že zodpovednosť žalovaného v 2. rade je daná na základe zákona č. 543/2002 Z.z., o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, nakoľko je to práve Ministerstvo životného prostredia, ktoré vydáva vyhlášku, ktorá stanovuje zoznam živočíchov, pri ktorých štát zodpovedá za škodu. Ak teda Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky vydalo vyhlášku č. 170/2021 z 19.04.2021, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z., o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, pričom v zozname živočíchov je v prílohe č. 39 uvedený aj medveď hnedý (*Ursus arctos*), tak je to práve žalovaný v 2. rade - Slovenská republika zastúpená Ministerstvom životného prostredia, ktorý zodpovedá aj za náhradu nemajetkovej ujmy. Ak je teda stanovené, že zodpovedá za škodu, zodpovedá v zmysle vyššie uvedených úvah súdu na základe analógie s ustanoveniami Občianskeho zákonníka aj za nemajetkovú ujmu sekundárnych obetí, teda pozostalým. Hoci pri posudzovaní zodpovednosti štátu za zásah do osobnostných práv žalobcov spôsobených dotknutým živočíchom za stavu, kedy nie je preukázané porušenie právnej povinnosti zo strany štátu, je možné analogicky aplikovať právny názor a s ním spojenú súdnu prax, ktorá v prípadoch vzniku nemajetkovej ujmy na strane poškodených pri dopravných nehodách, prenáša zodpovednosť za zásah do osobnostných práv, aj na prevádzateľa motorového vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka, bez nutnosti existencie protiprávneho konania na strane prevádzateľa motorového vozidla, a teda analogicky ak sa aj štát nedopustil protiprávneho konania, avšak zo zákona je povolaný na zodpovednosť za škodu, ktorá je spôsobená chráneným živočíchom, analogicky je možné teda vyvodiť aj jeho zodpovednosť za zásah do osobnostných práv sekundárnej obete - v danom prípade žalobkyň v 1.-3. rade. Súd teda ustálil, že je to práve žalovaný v 2. rade, ktorý je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v tomto konaní ide.

37. Pokiaľ sa týka žalovaného v 1. rade, súd dospel k záveru, že žalovaný v 1. rade nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto konaní. Okresný úrad Ružomberok nemá právnu subjektivitu v plnom rozsahu. Okresný úrad je v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, miestny orgán štátnej správy. Je preddavkovou organizáciou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a zároveň v zmysle § 4 ods. 6 štátnu správu, ktorú vykonávajú okresné úrady, riadia a kontrolujú ústredné orgány štátnej správy, do ktorých pôsobnosti patria príslušné úseky štátnej správy. V prípade Okresného úradu Ružomberok, odboru starostlivosti o životné prostredie je takýmto orgánom vo veci náhrady škody spôsobenej chráneným živočíchom práve žalovaný v 2. rade - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Takáto interpretácia vyplýva aj zo zákona č. 543/2002 Z.z., konkrétne z § 99 tohto zákona, ktorý ustanovuje rozsah náhrady škody. Z tohto dôvodu preto súd žalobu žalobkyň voči žalovanému v 1. rade z dôvodu nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie ako nedôvodnú zamietol. Skutočnosť, že žalovaný v 1. rade vydal rozhodnutie zo dňa 09.09.2021, ktorým potvrdil žalobkyni v 1 rade nárok na náhradu škody vo výške 22.758,24 eur, ho ešte nezaväzuje k zodpovednosti za náhradu nemajetkovej ujmy, pretože priamo zo zákona má žalovaný v 1. rade odškodniť iba potomkov poškodeného a jeho maloleté deti. Zákon neuvažuje, že by boli v tomto režime odškodňovaní aj dospelí potomkovia obete. V zmysle tohto ustanovenia jednorazové odškodnenie sa poskytuje manželovi (druhovi) usmrteného a každému jeho maloletému dieťaťu, voči ktorému mal usmrtený vyživovaciu povinnosť. Tento zákon priamo vylučuje z náhrady škody plnoletých potomkov primárnej obete.

38. Pokiaľ sa týka výšky náhrady za utrpenú citovú ujmu, v prípade sekundárnych zasiahnutých obetí protiprávnym zásahom alebo udalosťou, je v súčasnom právnom poriadku táto ponechaná na voľnej úvahe súdu. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonom nijako limitovaný, čo do možnej priznateľnej výšky a zákon takisto neupravuje konkrétnejšie východiská, ktorými by sa mal súd pri rozhodovaní o výške nároku pridržovať. V dôsledku ukotvenia nároku v úprave ochrany osobnosti sa tak aj náhrada za utrpenú bolesť a žiaľ spravuje rovnakými ustanoveniami, ako napríklad ujma vzniknutá zásahom do práva na súkromie otvorením súkromnej korešpondencie, čiže ľudskej dôstojnosti, mena, alebo ujma na dobrej povesti. Vzhľadom na skutočne široký a súčasne rozmanitý okruh chránených statkov ustanoveniami o ochrane osobnosti je pochopiteľné, že dve základná zákonné kritériá sú formulované v skutku všeobecne. Výška finančného zadosťučinenia by sa mala v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka určiť s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých by

k porušeniu práva došlo. Zo zákonného hľadiska - závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, sú taxatívne a sú tak jedinými dvoma kritériami, ktorými sa súd pri rozhodovaní o výške má a môže spravovať. Závažnosť prežitej ujmy a najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo sú pre široký rozsah generálnej klauzuly o ochrane osobnosti formulované veľmi všeobecne, vďaka čomu je úprava dostatočne plastická a tie isté kritériá súd posúdi pri rozhodovaní o finančnom zadošťačení, tak pri ochrane dobrej povesti právnickej osoby, ako aj pri nároku pozostalých obetí. Tak závažnosť ujmy, ako aj okolnosti spôsobenia sú formulované natoľko všeobecne, že v rámci taxatívnych zákonných hľadísk môže súd zohľadniť prakticky čokoľvek. Na jednej strane ich všeobecnosť umožňuje veľmi flexibilne brať do úvahy jednotlivosti a osobitosti konkrétnych prípadov, na druhej strane však ruka v ruke s touto výhodou narastá aj zvyk svojvoľného rozhodovania. Zásah do osobnostných práv prejavujúci sa v strate blízkeho človeka sa prejavuje výhradne vo vnútornej duševnej sfére zasiahnutej osoby, čím toto vnútorné prežívanie nie je objektívne zachytiteľné, a tým ani nijako merateľné (s výnimkou takej ujmy, ktorá sa u sekundárnej obeť vyvinie do psychickej diagnózy, napríklad vo forme depresie, v takomto prípade je možné ustáliť záver, že vzniknutá ujma je už ujmomou na zdraví a je odškodniteľná prostredníctvom bolestného). Časť slovenských súdov pri rozhodovaní o výške finančného zadošťačenia prihliada na prisúdenie sumy náhrady inými súdmi v obdobných prípadoch a svoje rozhodnutie týmto prispôbuje. Možno konštatovať, že v slovenských podmienkach sa ustálila výška satisfakcie v rozmedzí od 10.000 eur až 30.000 eur pre jedného poškodeného (najmä v závislosti od intenzity a kvality vzťahu s primárnou obeťou), prípadne menej. Úplne výnimočnými však nie sú aj vyššie sumy. Nakoľko v danom prípade súd zistil, že o obdobných nárokoch nebolo doposiaľ slovenskými súdmi rozhodované, súd s poukazom na vyššie úvahy a vykonané dokazovanie vyhovel žalobe žalobkyň v celom rozsahu a žalobkyni v 1. rade priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur a žalobkyniam v 2. a 3. rade po 15.000 eur.

39. Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobkyňa v 1. rade bola manželkou poškodenej obeť, na ktorú zaútočil medveď, žili v harmonickom manželskom vzťahu, v manželstve spolu zdieľali radosť aj starosť, vychovali dve dospelé deti, pričom smrťou manžela manželka stratila jednak partnera, jednak svoju životnú oporu, človeka, od ktorého bola závislá, ktorý jej poskytoval potrebnú lásku, podporu a pomoc. Situácia je o to tragickejšia, že prišla o svojho manžela, o osobu, ktorá milovala prírodu, ktorá často chodievala na prechádzky po horách, ktorá sa už nie raz stretla so šelmou. Nečinnosťou štátu, ktorý nevenuje náležitú pozornosť chráneným živočíchom, ktoré sú v súčasnej dobe premnožené prišla v okamihu o svojho manžela. Neobstojí tvrdenie štátu, že mu v regulácii medveďov bráni právo Európskej únie alebo iné zákonné prekážky, pričom útoky medveďa hnedého ako chráneného zvieratá na ľudí sú v poslednej dobe čoraz častejšie. Je teda úlohou štátu, aby prijal potrebné regulačné opatrenia a zabránil takýmto situáciám. Ak štát teda takto nekonal, za takúto nečinnosť štátu nemôže byť zodpovedný a poškodený občan štátu, ktorý týmto nekonaním utrpel závažnú nemajetkovú ujmu, ktorá spočíva v pretrhnutí manželského puta, citových vzťahov a ostatných vzťahov, ktoré súviseli s manželským životom žalobkyne v 1. rade a jej nebohého manžela. Aj keď bol žalobkyni v 1. rade na základe rozhodnutia Okresného úradu v Ružomberku priznaný nárok na náhradu škody, súd má za to, že je v danej veci potrebné konať exemplárne, a o to viac preto zvýšil výšku nemajetkovej ujmy, aby v budúcnosti k takýmto pochybeniam zo strany štátu nedochádzalo. Z tohto dôvodu preto priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur.

40. Pokiaľ sa týka žalobkyň v 2. a 3. rade, jedná sa o dospelé dcéry nebohého poškodeného J. T., s ktorým mali dcéry pekný vzťah, avšak zákon o ochrane prírody a krajiny ich vyňal z okruhu osôb, ktorým možno poskytnúť nárok na náhradu škody pri strate milovanej osoby, nakoľko neboli výživou odkázané na svojho otca. Práve z tohto dôvodu, z dôvodu absencie a tvrdosti právnej úpravy preto súd priznal žalobkyniam v 2. a 3. rade nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur, pretože zákon na takéto situácie, že po poškodenej obeť zostanú dospelí potomkovia nepamätá. Obidve dcéry opísali aký mali intenzívny a citlivý vzťah so svojim otcom, ako im pomáhal, bol im oporou a čo všetko stratili jeho smrťou.

41. Súd na záver len konštatuje, že úlohou štátu je chrániť oprávnené práva a záujmy svojich občanov, pričom v danom prípade sa tak nestalo. Tým, že štát dôsledne nereguluje počty chránených živočíchov, ktoré sú premnožené a dochádza k častým atakom chránených živočíchov na človeka (odhliadnuc od toho, že i občan porušuje svoje povinnosti, keď prikrmuje zvieratá, resp. ich plaší), je povinnosťou štátu vytvoriť v prírode, ktorá nás obklopuje, také prostredie, v ktorom by sa občania nemali strach mohli voľne pohybovať bez rizika, že stret so šelmou bude viac než istý. Ak štát takéto opatrenia nevykonával, je

zodpovedný nielen za vzniknutú škodu, ale aj za nemajetkovú ujmu v zmysle vyššie uvedených záverov súdu.

42. O trovách konania vo vzťahu k žalovanému v prvom rade súd rozhodol tak, že žalovanému v 1. rade, ktorý bol vo veci úspešný, nakoľko súd žalobu žalobkyň v 1. - 3. rade voči nemu celom rozsahu zamietol, nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko súd v danom prípade uplatnil postup podľa § 257 Civilného sporového poriadku, keď dospel k záveru, že v tomto spore existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pretože absentuje relevantná právna úprava, a teda žalobkyne označili za okruh zodpovedných subjektov za zásah do ich osobnostných práv aj žalovaného v 1. rade.

43. Pokiaľ sa týka trov konania vo vzťahu k žalovanému v 2. rade, žalobkyne v 1. - 3. rade mali voči nemu úspech v celom rozsahu, a preto im súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia osobitným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti rozsudku súdu prvej inštancie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Ružomberok písomne v 3 vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods.1,2 CSP) - a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania - uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods.1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods.1,2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na uskutočnenie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov; ak ide o rozhodnutie vo veciach maloletých detí - rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, návrh na súdny výkon rozhodnutia.